

E. Zygadlewicz, M. Borek, B. Zboina

**Profilaktyka chorób nowotworowych
układu rodnegu i piersi**

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 25, 113-115

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

E. Zygadlewicz, M. Borek, B. Zboina

PROFILAKTYKA CHORÓB NOWOTWOROWYCH UKŁADU RODNEGO I PIERSI

Cel standardu: Uświadomienie pacjentkom, że istnieje konieczność wykonywania profilaktycznych badań diagnostycznych. Zapobiegają one występowaniu nowotworów złośliwych sutka i narządów rozrodczych u kobiet.

Deklaracja standardu: Nowotwory złośliwe są w Polsce najczęstszą przyczyną zgonów kobiet w wieku 35 - 59 lat, nowotwory narządów rodnych stanowią około 40%. Prawidłowo prowadzona profilaktyka może uchronić ludzkie zdrowie i życie.

Kryteria struktury:

1. Położne pionu ginekologiczno-położniczego wiedzą, że informowanie pacjentki o konieczności regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym to ważny obowiązek każdej położnej.
2. Położne pogłębiają swoją wiedzę na temat profilaktyki nowotworów złośliwych poprzez udział w kursach, szkoleniach zewnątrz i wewnątrzoddziałowych. W oddziałach znajdują się materiały dotyczące promocji zdrowia, oddziałujące wizualnie na profilaktykę nowotworów.
3. Każda położna namawia do samokontroli piersi, uczy przeprowadzać badanie palpacyjne.
4. W ZOZ jest pracownia cytologiczna.
5. W ZOZ prowadzone są programy promocji zdrowia w kierunku raka szyjki macicy.
6. W ZOZ jest mammograf.
7. Pracownicy pionu położniczo-ginekologicznego wiedzą o istnieniu grup ryzyka, a także o okresach, w których kobieta jest najbardziej narażona na wystąpienie choroby nowotworowej.
8. Rozmowy indywidualne prowadzone są z zachowaniem i zrozumieniem, treści podawane dostosowane do poziomu intelektualnego, wieku itp.
9. Edukacja jest udokumentowana w obowiązującej w oddziale dokumentacji (np. zeszytach edukacji zdrowotnej).

Kryteria struktury:

Edukacja pacjentki o niepokojących objawach, mogących być oznaką choroby nowotworowej lub innych chorób, aby umiała różnicować objawy i rozumiała zmiany zachodzące w organizmie i mówiła o nich.

1. Menopauza (Klimakterium) - położna informuje o przyczynach dolegliwości w czasie zmian hormonalnych w organizmie (objawy wypadowe - uderzenia gorąca z zaczerwienieniem twarzy, zaburzenia snu, nadmierne pocenie się, bóle i zawroty głowy).
2. Osteoporoza - edukacja co do właściwego odżywiania się, dieta bogata w wapń i witaminy, aktywność ruchowa.
3. Dolegliwości związane z narządem rodnym: wysiłkowe nietrzymanie moczu, związane z zaburzeniami statyki narządów moczowo-płciowych oraz z zaburzeniami nerwopochodnymi i hormonalnymi, niedobór estrogenów - zaburzenia rytmu krwawień miesięcznych, suchość pochwy, zanik libido.
4. Zaburzenia psychofizyczne (labilność emocjonalna, depresje) - edukacja o HTZ.

Edukacja pacjentki o badaniach profilaktycznych - gdzie? kiedy? i jak często? powinno być wykonywane.

Profilaktyka raka szyjki macicy:

- badanie cytologiczne - badanie kolposkopowe

Profilaktyka raka trzonu macicy:

- regularne kontrole ginekologiczne, zwłaszcza u kobiet po menopauzie i zawsze w przypadku krwawień międzymiesiączkowych,
- diagnostyczna biopsja błony śluzowej macicy,
- zdrowy styl życia.

Profilaktyka raka jajnika:

- edukacja w poszczególnych grupach ryzyka na temat nietypowych objawów ze strony układu wydalniczego (powiększenie się obwodu brzucha, ucisk w podbrzuszu, trudności w oddawaniu stolca, parcie na mocz),
- rola badań diagnostycznych (USG, TK),
- rola doustnych środków antykoncepcyjnych w profilaktyce raka jajnika.

Profilaktyka raka sutka:

- położna uczy samobadania piersi (jak się go wykonuje, w jakim okresie cyklu miesięczkowego),
- przypomina o profilaktycznych badaniach ginekologicznych,

- mówi o wskazaniach do badania mammograficznego i USG piersi,
- informuje o poradni chorób sutka - gdzie się znajduje, w jakim celu należy się zgłaszać.

Kryteria wyniku:

1. Pacjentka posiada wiedzę w zakresie ogólnych informacji na temat nowotworów narządów rodnych i piersi.
2. Pacjentka zna objawy, które mogą sugerować proces nowotworowy.
3. Wie, jaki powinna prowadzić tryb życia, jaką stosować dietę.
4. Posiada wiedzę o rodzajach badań profilaktycznych w poszczególnych okresach życia.
5. Pacjentka rozumie konieczność badań profilaktycznych, umie dostrzec niepokojące objawy, prowadzi samokontrolę.
6. Wiedza i umiejętności zmniejszyły lęk przed badaniem.
7. Pacjentka wie do kogo zwrócić się o pomoc i poradę. Ma poczucie, że za swoje zdrowie i jakość życia jest odpowiedzialna sama, ale ma możliwość uzyskania pomocy i porady.
8. Pacjentka wie, że wczesne wykrycie zmian patologicznych daje szansę pełnego zdrowia i przeciwdziała powstawaniu nowotworów złośliwych.